

Početna stranica > Pokretanje sudskog postupka > Gdje i kako > Pravo koje države je mjerodavno?
Pravo koje države je mjerodavno?

Litva

1 Izvori važećih pravila

1.1 Nacionalna pravila

Poglavlje II., dio I., Knjiga prva Građanskog zakonika Republike Litve

Uredba (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I)

Uredba (EZ) br. 864/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. srpnja 2007. o pravu koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze (Rim II)

Uredba Vijeća (EU) br. 1259/2010 od 20. prosinca 2010. o provedbi pojačane suradnje u području prava primjenljivog na razvod braka i zakonsku rastavu.

1.2 Multilateralne međunarodne konvencije

Haška konvencija od 5. listopada 1961. o sukobu zakona u pogledu oblika oporučnih raspolaganja.

Haška konvencija od 5. listopada 1961. o ovlastima tijela i primjenjivom pravu s obzirom na zaštitu maloljetnika.

Haška konvencija od 4. svibnja 1971. o mjerodavnom pravu za prometne nezgode na cestama.

Haška konvencija od 2. listopada 1973. o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja.

Konvencija o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze otvorena za potpisivanje u Rimu 19. lipnja 1980.

Haška konvencija od 19. listopada 1996. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznanju, ovrsi i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece.

Konvencija od 30. listopada 2007. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (nova Luganska konvencija).

1.3 Glavne bilateralne konvencije

Sporazum između Republike Litve i Republike Armenije o pravnoj pomoći i pravnim odnosima u građanskim, obiteljskim i kaznenim predmetima.

Sporazum između Republike Litve i Republike Azerbajdžana o pravnoj pomoći i pravnim odnosima u građanskim, obiteljskim i kaznenim predmetima.

Sporazum između Republike Litve i Republike Uzbekistana o pravnoj pomoći i pravnim odnosima u građanskim, obiteljskim i kaznenim predmetima.

Sporazum između Republike Litve i Republike Kazahstana o pravnoj pomoći i pravnim odnosima u građanskim, obiteljskim i kaznenim predmetima.

Protokol uz Sporazum između Republike Litve i Republike Kazahstana o pravnoj pomoći i pravnim odnosima u građanskim, obiteljskim i kaznenim predmetima.

Sporazum između Republike Litve i Ukrajine o pravnoj pomoći i pravnim odnosima u građanskim, obiteljskim i kaznenim predmetima.

Sporazum između Republike Litve i Republike Moldove o pravnoj pomoći i pravnim odnosima u građanskim, obiteljskim i kaznenim predmetima.

Sporazum između Republike Litve i Republike Poljske o pravnoj pomoći i pravnim odnosima u građanskim, obiteljskim, radnim i kaznenim predmetima.

Sporazum između Republike Litve, Republike Estonije i Republike Latvije o pravnoj pomoći i pravnim odnosima.

Sporazum između Republike Litve i Republike Bjelarusa o pravnoj pomoći i pravnim odnosima u građanskim, obiteljskim i kaznenim predmetima.

Sporazum između Republike Litve i Narodne Republike Kine o pravnoj pomoći u građanskim i kaznenim predmetima.

Sporazum između Republike Litve i Ruske Federacije o pravnoj pomoći i pravnim odnosima u građanskim, obiteljskim i kaznenim predmetima.

Sporazum između Republike Litve i Republike Turske o pravnoj i pravosudnoj suradnji u trgovačkim i građanskim stvarima.

2 Provedba pravila o sukobu prava

2.1 Obveza suca da na vlastitu inicijativu primijeni pravila o sukobu prava

U skladu s člankom 33. stavkom 1. Zakona o sudovima Republike Litve, sudovi odlučuju na temelju Ustava Republike Litve, zakona, međunarodnih ugovora kojih je Republika Litva stranka, odluka Vlade i drugih zakonskih akata koji su na snazi u Republici Litvi, a nisu u suprotnosti sa zakonima. U skladu s člankom 1.10. stavkom 1. Građanskog zakonika Republike Litve, strano pravo primjenjuje se na građanske odnose ako je to predviđeno međunarodnim ugovorima kojih je Republika Litva stranka, sporazumima između stranaka ili zakonima Republike Litve.

2.2 Upućivanje

U skladu s člankom 1.14. Građanskog zakonika Republike Litve, ako mjerodavno strano pravo predviđa uzvrat i upućivanje na pravo Republike Litve, pravo Republike Litve primjenjuje se samo u slučajevima predviđenima ovim Zakonikom ili stranim pravom. Ako mjerodavno strano pravo predviđa uzvrat i upućivanje na pravo treće države, pravo treće države primjenjuje se samo u slučajevima predviđenima ovim Zakonikom ili pravom treće države. Ako se mjerodavno strano pravo pri utvrđivanju građanskog statusa osobe poziva na pravo Republike Litve, primjenjuje se pravo Republike Litve. Ta se pravila ne primjenjuju u slučajevima kad su stranke u ugovoru odabrale mjerodavno pravo, uključujući utvrđivanje prava koje se primjenjuje na oblikovanje ugovora i prava koje se primjenjuje na izvanugovorne obveze. Tamo gdje se pravilima međunarodnog privatnog prava zahtijeva primjena međunarodnog ugovora ili konvencije, na pitanja uzvrata i daljnjeg upućivanja na pravo treće države primjenjuju se odredbe mjerodavnog međunarodnog ugovora ili konvencije.

2.3 Promjena povezujućeg faktora

Građanski zakonik Republike Litve ne propisuje opće pravilo u tom pogledu.

2.4 Iznimke od uobičajene primjene pravila o sukobu

U skladu s člankom 1.11. Građanskog zakonika Republike Litve, pravila stranog prava ne primjenjuju se ako bi njihova primjena bila u suprotnosti s javnim poretkom utvrđenim Ustavom Republike Litve i drugim zakonima. U takvim se slučajevima primjenjuje građansko pravo Republike Litve. Obvezujuća pravila prava Republike Litve ili druge države s kojom je spor najuže povezan primjenjuju se bez obzira na to što su stranke sporazumno odabrale drugačije strano pravo. Odlučujući o tim stvarima sud mora uzeti u obzir prirodu i ciljeve tih pravila i posljedice njihove primjene ili neprimjene. Na temelju Građanskog zakonika Republike Litve mjerodavno strano pravo ne može imati učinak ako, s obzirom na sve okolnosti slučaja, nema jasnu vezu sa slučajem ili njegovim dijelom, već je slučaj povezan s pravom druge države. To se pravilo ne primjenjuje ako je mjerodavno pravo odabrano sporazumom između ugovornih strana.

2.5 Dokaz stranog prava

U skladu s člankom 1.12. Građanskog zakonika Republike Litve, u predmetima na koje upućuju **međunarodni ugovori ili zakoni** Republike Litve sud po službenoj dužnosti (na vlastitu inicijativu) primjenjuje strano pravo i tumači njegov sadržaj. Kad je primjena stranog prava predviđena sporazumom između stranaka, stranka koja se poziva na strano pravo trebala bi dostaviti sve dokaze koji se odnose na sadržaj stranog prava koje se primjenjuje, uzimajući u

obzir službeno tumačenje tog prava, praksu njegove primjene i doktrinu predmetne strane države. Na zahtjev stranke u sporu sud može pružiti pomoć u prikupljanju podataka o mjerodavnom stranom pravu. Ako sud ili stranka koja se poziva na strano pravo ne ispuni navedene obveze, primjenjuje se pravo Republike Litve. U iznimnim slučajevima, kad je potrebno poduzeti hitne privremene mjere za zaštitu prava pojedinca ili njegove imovine, dok se ne utvrdi pravo koje se primjenjuje na spor i njegov sadržaj, sud može riješiti hitna pitanja primjenom prava Republike Litve.

3 Pravila o sukobu prava

3.1 Ugovorne obveze i pravni akti

U skladu s člankom 1.37. Građanskog zakonika Republike Litve, na ugovorne obveze primjenjuje se pravo koje su stranke sporazumno izabrale. Takav sporazum između stranaka može biti predviđen u uvjetima ugovora sklopljenog između stranaka ili se o njegovu postojanju može zaključiti iz činjeničnih okolnosti slučaja. Stranke mogu sporazumno izabrati pravo određene države koje će se primjenjivati na cijeli ugovor ili njegov dio ili dijelove. Stranke mogu u bilo kojem trenutku sporazumno zamijeniti prethodno izabrano pravo koje se primjenjuje na ugovornu obvezu drugim pravom. Promjena mjerodavnog prava ima retroaktivan učinak, ali se stranke na nju ne mogu pozivati u odnosima s trećim osobama niti ona utječe na valjanost ugovora. Činjenica da su stranke sporazumno odabrale strano pravo koje će se primjenjivati na ugovor ne predstavlja osnovu za odbijanje primjene obvezujućih pravnih propisa Republike Litve ili druge države, koja stranke ne mogu mijenjati niti ih se odreći sporazumom.

Ako stranke nisu odabrale mjerodavno pravo, primjenjuje se pravo države s kojom je ugovorna obveza najuže povezana. U tom se slučaju pretpostavlja da je država na koju ugovorna obveza najviše utječe ona država na čijem se području nalazi:

1. Sjedište ili središnja uprava stranke koja je dužna izvršiti obvezu koja je najkarakterističnija za ugovor. Ako je obveza više povezana s pravom države u kojoj se nalazi mjesto poslovanja stranke u obvezi, primjenjuje se pravo te države.
2. Mjesto nekretnine, kad je predmet ugovora stvarno pravo na nekretnini ili pravo korištenja nekretnine.
3. Glavno mjesto poslovanja prijevoznika u vrijeme sklapanja ugovora o prijevozu, pod uvjetom da je teret ukrcao ili da se sjedište pošiljatelja ili mjesto otpreme tereta nalazi u istoj državi u kojoj je i glavno mjesto poslovanja prijevoznika.

Potonja se odredba ne primjenjuje kad se ne može utvrditi mjesto izvršenja obveze koja je najkarakterističnija za ugovor i kad nije moguće osloniti se na pretpostavke iz ovog stavka jer je iz okolnosti slučaja vidljivo da je ugovor više povezan s drugom državom.

Na ugovore o osiguranju primjenjuje se pravo države u kojoj se nalazi sjedište osiguratelja ili, u slučaju osiguranja nekretnina, pravo države u kojoj se nekretnina nalazi.

Na sporazum o arbitraži primjenjuje se pravo koje uređuje glavni ugovor ili, ako to nije moguće, pravo mjesta gdje je sporazum o arbitraži zaključen ili, ako se mjesto zaključenja ne može odrediti, pravo države mjesta arbitraže.

Na ugovore sklopljene na burzi dionica ili dražbi primjenjuje se pravo države u kojoj se nalazi burza ili odvija dražba.

U skladu s člankom 1.39. Građanskog zakonika Republike Litve, pravo ugovornih strana da izaberu mjerodavno pravo za ugovornu obvezu, kako je predviđeno člankom 1.37. Zakonika, ne isključuje niti ograničava pravo potrošača da brani svoje interese sredstvima i pravnim lijekovima određenima pravom države njegova uobičajenog boravišta, pod uvjetom da je:

1. potrošački ugovor sklopljen u državi uobičajenog boravišta potrošača na temelju posebne ponude ili oglašavanja u toj državi
2. druga ugovorna strana navela potrošača da oputuje u stranu državu radi sklapanja ugovora
3. druga strana ili njezin zastupnik primio narudžbu od potrošača u njegovoj državi uobičajenog boravišta.

Ako stranke u potrošačkom ugovoru nisu odabrale mjerodavno pravo, primjenjuje se pravo države uobičajenog boravišta potrošača. Odredbe tog članka ne primjenjuju se na ugovore o prijevozu ni na ugovore o uslugama ako se usluge potrošaču pružaju samo u državi koja nije Republika Litva.

U skladu s člankom 1.38. Građanskog zakonika Republike Litve, pravo koje se primjenjuje na oblikovanje ugovora utvrđuje se u skladu s odredbama članka 1.37. stavka 1. Zakonika. Ako stranke u ugovoru nisu sporazumno odabrale mjerodavno pravo, na oblikovanje ugovora primjenjuje se pravo mjesta ugovaranja. Ugovor sklopljen između stranaka koje se nalaze u različitim državama valjan je i ako njegovo oblikovanje ispunjava zakonske zahtjeve koji se primjenjuju na oblikovanje takvog ugovora barem u jednoj od tih država. Oblikovanje ugovora u vezi s bilo kojom nekretninom ili pravima na njoj mora ispunjavati zahtjeve prava države u kojoj se nekretnina nalazi. Na oblikovanje potrošačkih ugovora primjenjuje se pravo uobičajenog boravišta potrošača.

U skladu s člankom 1.40. Građanskog zakonika Republike Litve, na oblikovanje punomoći primjenjuje se pravo države u kojoj je ona izdana. Na rok valjanosti punomoći, osim ako nije naveden u punomoći, prava i obveze zastupnika, uzajamnu odgovornost nalogodavca i zastupnika te njihovu odgovornost prema trećim osobama primjenjuje se pravo države u kojoj zastupnik djeluje.

U skladu s člankom 1.41. Građanskog zakonika Republike Litve, na ugovore o darovanju primjenjuje se pravo države uobičajenog boravišta ili mjesta poslovanja darovatelja, uz iznimku ugovora o darovanju nekretnina, na koje se primjenjuje pravo mjesta gdje se nekretnina nalazi. Ugovor o darovanju ne može se proglasiti ništavim ako njegov oblik ispunjava zahtjeve prava mjesta sklapanja ugovora o darovanju ili države uobičajenog boravišta ili mjesta poslovanja darovatelja.

U skladu s člankom 1.42. Građanskog zakonika Republike Litve, na odnose povezane s ustupanjem tražbine i prijenosom duga primjenjuje se pravo koje su stranke sporazumno izabrale. Kad je riječ o ustupanju tražbine, stranke se ne mogu pozivati na pravo koje su izabrale u odnosu na dužnika, osim ako je dužnik dao pristanak na izbor prava. Ako stranke nisu odabrale mjerodavno pravo, na odnos povezan s ustupanjem tražbine i prijenosom duga primjenjuje se pravo koje uređuje osnovnu obvezu u vezi s kojom je nastala tražbina (dug) ustupljena (prenesen). Na oblik ustupanja tražbine ili prijenosa duga primjenjuje se pravo mjerodavno za ustupanje tražbine ili prijenos duga.

Primjenjuju se i pravila Uredbe Rim I.

3.2 Izvanugovorne obveze

U skladu s člankom 1.43. Građanskog zakonika Republike Litve, prava i obveze stranaka na temelju obveza koje proizlaze iz prouzročene štete utvrđuju se, prema izboru oštećenika, prema pravu države u kojoj se dogodila radnja ili druge okolnosti koje su prouzročile štetu ili prema pravu države u kojoj je šteta nastala. Ako nije moguće utvrditi državu u kojoj je radnja počinjena ili gdje su se druge okolnosti dogodile ili šteta nastala, primjenjuje se pravo države s kojom je tužba za naknadu štete najuže povezana. Nakon nastanka štete stranke se mogu dogovoriti da će se na naknadu štete primijeniti pravo države u kojoj se vodi sudski postupak. Ako obje stranke imaju uobičajeno boravište u istoj državi, na pitanje naknade štete primjenjuje se pravo te države.

Na obveze nastale zbog štete uzrokovane neispravnim proizvodima primjenjuje se pravo države u kojoj je šteta nastala ako se uobičajeno boravište oštećenika ili mjesto poslovanja osobe odgovorne za štetu nalazi u toj državi ili je oštećenik kupio proizvod u toj državi. Ako se mjesto poslovanja osobe odgovorne za štetu nalazi u državi uobičajenog boravišta oštećenika ili je oštećenik kupio proizvod u državi u kojoj ima uobičajeno boravište, primjenjuje se pravo države uobičajenog boravišta oštećenika. Ako se mjerodavno pravo ne može utvrditi na temelju kriterija navedenih u ovome stavku, primjenjuje se pravo države mjesta poslovanja osobe odgovorne za štetu, osim ako podnositelj zahtjeva svoju tužbu ne temelji na pravu države u kojoj je šteta nastala. Pravo koje se primjenjuje na obveze nastale zbog štete utvrđuje uvjete građanske odgovornosti, njezin opseg, odgovornu osobu i uvjete za izuzeće od građanske odgovornosti.

U skladu s člankom 1.44. Građanskog zakonika Republike Litve, pravo koje se primjenjuje na zahtjeve za naknadu štete nastale u vrijeme nesreće utvrđuje se u skladu s Haškom konvencijom o mjerodavnom pravu za prometne nezgode na cestama.

U skladu s člankom 1.45. Građanskog zakonika Republike Litve, na zahtjeve za naknadu neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti od strane masovnih medija primjenjuje se, prema izboru oštećenika, pravo države u kojoj se nalazi uobičajeno boravište ili mjesto poslovanja oštećenika ili u kojoj je nastala šteta ili pravo države uobičajenog boravišta ili mjesta poslovanja osobe koja je prouzročila štetu. Pravo na odgovor (demanti) podliježe pravu države u kojoj je predmetna objava objavljena ili iz koje je emitiran predmetni radijski ili televizijski program.

U skladu s člankom 1.46. Građanskog zakonika Republike Litve, na zahtjeve za naknadu štete prouzročene nepoštenim tržišnim natjecanjem primjenjuje se pravo države na čijem su tržištu nastupili negativni učinci nepoštenog tržišnog natjecanja. Ako je nepošteno tržišno natjecanje utjecalo samo na interese pojedine osobe, mjerodavno je pravo države u kojoj se nalazi mjesto poslovanja oštećenika.

Primjenjuju se i pravila Uredbe Rim II.

3.3 Osobni status, njegovi aspekti s obzirom na građanski status (ime, prebivalište, svojstvo)

U skladu s člankom 1.15. Građanskog zakonika Republike Litve, strani državljani u Republici Litvi imaju jednaku pravnu i poslovnu sposobnost kao i državljani Republike Litve. Iznimke od ovog pravila mogu biti utvrđene zakonima Republike Litve. Vrijeme rođenja ili smrti stranih državljana utvrđuje se prema pravu države njihova uobičajenog boravišta (članak 2.12 Zakonika) u trenutku rođenja ili smrti. Osobe bez državljanstva u Republici Litvi imaju jednaku pravnu i poslovnu sposobnost kao i državljani Republike Litve. Pojedinačne iznimke od ovog pravila mogu biti utvrđene zakonima Republike Litve. Vrijeme rođenja ili smrti osoba bez državljanstva utvrđuje se prema pravu države njihova uobičajenog boravišta u trenutku rođenja ili smrti.

Na temelju članka 1.16. Građanskog zakonika Republike Litve, pravna i poslovna sposobnost stranih državljana i osoba bez državljanstva određuje se prema pravu države njihova uobičajenog boravišta. Ako takve osobe nemaju uobičajeno boravište ili se uobičajeno boravište ne može utvrditi sa sigurnošću, njihova pravna i poslovna sposobnost utvrđuje se prema pravu države u kojoj su sklopile predmetni ugovor. Ako osoba živi u više država, primjenjuje se pravo države s kojom je osoba najuže povezana. Strani državljani i osobe bez državljanstva s prebivalištem u Republici Litvi mogu se smatrati pravno i poslovno nesposobnima u određenim područjima ili im se može ograničiti poslovna sposobnost u određenim područjima ili im se može pomoći u donošenju odluka u skladu s postupkom utvrđenim zakonima Republike Litve. Promjena uobičajenog boravišta nema učinka na pravnu i poslovnu sposobnost ako je ona već stečena prije promjene uobičajenog boravišta.

U skladu s člankom 1.17. Građanskog zakonika Republike Litve, osoba se ne može pozvati na nedostatak pravne i poslovne sposobnosti na temelju prava države svojeg uobičajenog boravišta ako ima pravnu i poslovnu sposobnost na temelju prava države u kojoj je ugovor sklopljen, osim ako je druga ugovorna strana znala ili je trebala znati za nesposobnost te osobe na temelju prava države u kojoj ima uobičajeno boravište. Te se odredbe ne primjenjuju na obiteljsko i nasljedno pravo niti na stvarna prava.

Na temelju članka 1.18. Građanskog zakonika Republike Litve, strani državljani i osobe bez državljanstva smatraju se nestalima ili se proglašavaju mrtvima u skladu s pravom države njihova posljednjeg poznatog uobičajenog boravišta.

3.4 Uspostava odnosa roditelj-dijete, uključujući posvajanje

3.4.1 Uspostava odnosa roditelj-dijete

Podrijetlo djeteta (priznavanje, utvrđivanje ili osporavanje očinstva ili majčinstva) utvrđuje se bilo u skladu s pravom države čije je državljanstvo djeteta steklo rođenjem ili pravom države koja je priznata kao uobičajeno boravište djeteta pri njegovu rođenju ili pravom države uobičajenog boravišta jednog od djetetovih roditelja ili države očeva/majčina državljanstva u vrijeme rođenja djeteta, ovisno o tome što je za dijete povoljnije. Na posljedice utvrđivanja djetetova podrijetla primjenjuje se pravo države djetetova uobičajenog boravišta. Sposobnost djetetova oca (majke) da prizna očinstvo (majčinstvo) određena je pravom države u kojoj otac/majka ima uobičajeno boravište u trenutku priznavanja očinstva (majčinstva). Na oblik priznanja očinstva (majčinstva) primjenjuje se pravo mjesta priznavanja očinstva (majčinstva) ili pravo države djetetova uobičajenog boravišta (članak 1.31. Građanskog zakonika). Na osobne i imovinske odnose između djece i roditelja primjenjuje se pravo države djetetova uobičajenog boravišta. Ako nijedan roditelj nema uobičajeno boravište u državi uobičajenog boravišta djeteta, a dijete i oba roditelja državljani su iste države, primjenjuje se pravo države čiji su državljani (članak 1.32. Građanskog zakonika).

3.4.2 Posvojenje

Odnosi u vezi s posvojenjem utvrđuju se pravom države djetetova uobičajenog boravišta. Ako posvojenje na temelju prava države uobičajenog boravišta djeteta koje treba posvojiti očito neće rezultirati priznavanjem posvojenja u državi uobičajenog boravišta ili državljanstva posvojitelja, takvo se posvojenje može provesti na temelju prava države uobičajenog boravišta ili državljanstva posvojitelja pod uvjetom da to nije u suprotnosti s najboljim interesima djeteta. Ako nije jasno hoće li posvojenje biti priznato u drugoj državi, posvojenje je zabranjeno. Na odnose između posvojenog djeteta, posvojitelja i njihove rodbine primjenjuje se pravo države uobičajenog boravišta posvojitelja (članak 1.33. Građanskog zakonika).

3.5 Brak, nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici, partnerstva, razvod, sudski razvod, obveze uzdržavanja

3.5.1 Brak

Sposobnost za sklapanje braka i druge pretpostavke za brak utvrđeni su pravom Republike Litve. Brak bi se trebao upisati kod matičara Republike Litve ako barem jedan od bračnih drugova ima uobičajeno boravište u Litvi ili je barem jedan od njih državljanin Republike Litve u vrijeme sklapanja braka. Sposobnost za sklapanje braka i druge pretpostavke za brak stranih državljana i osoba bez državljanstva koji nemaju uobičajeno boravište u Republici Litvi mogu se utvrditi u skladu s pravom države uobičajenog boravišta obiju osoba koje žele sklopiti brak, pod uvjetom da će brak biti priznat u državi uobičajenog boravišta barem jedne od tih osoba. Brak koji je zakonito sklopljen u stranoj državi priznaje se u Republici Litvi, osim ako su oba bračna druga koja imaju uobičajeno boravište u Republici Litvi vjenčana u stranoj državi s ciljem izbjegavanja poništenja braka u skladu sa zakonima Republike Litve (članak 1.25. Građanskog zakonika). Postupak sklapanja braka utvrđen je pravom države u kojoj je brak sklopljen. Brak se isto tako priznaje valjanim ako je postupak sklapanja braka u skladu sa zahtjevima prava države uobičajenog boravišta ili državljanstva barem jednog od bračnih drugova u vrijeme sklapanja braka (članak 1.26. Građanskog zakonika). Na osobne odnose bračnih drugova primjenjuje se pravo države njihova uobičajenog boravišta. Ako bračni drugovi imaju uobičajeno boravište u različitim državama, na njihove osobne odnose primjenjuje se pravo države njihova posljednjeg zajedničkog uobičajenog boravišta. Ako bračni drugovi nisu imali zajedničko uobičajeno boravište, primjenjuje se pravo države s kojom bračni drugovi imaju najbliže osobne odnose. Ako nije moguće utvrditi s kojom državom bračni drugovi imaju najbliže osobne odnose, primjenjuje se pravo države u kojoj je sklopljen brak (članak 1.27. Građanskog zakonika).

3.5.2 Nevjenčani parovi/parovi u izvanbračnoj zajednici i partnerstva

Nije uređeno.

3.5.3 Razvod i sudski razvod

U skladu s člankom 1.29. Građanskog zakonika, na zakonsku rastavu i razvod braka primjenjuje se pravo uobičajenog boravišta bračnih drugova. Ako bračni drugovi nemaju zajedničko uobičajeno boravište, primjenjuje se pravo države njihova posljednjeg zajedničkog uobičajenog boravišta ili, ako ne postoji posljednje zajedničko uobičajeno boravište, pravo države suda koji razmatra predmet. Ako pravo države čije državljanstvo imaju oba bračna druga zabranjuje razvod braka ili utvrđuje posebne uvjete za razvod braka, brak se može raskinuti u skladu sa zakonima Republike Litve ako je jedan od bračnih drugova ujedno državljanin Republike Litve ili ima uobičajeno boravište u Republici Litvi.

Primjenjuju se i pravila Uredbe Vijeća (EU) br. 1259/2010 od 20. prosinca 2010. o provedbi pojačane suradnje u području prava primjenljivog na razvod braka i zakonsku rastavu (Rim III).

3.5.4 Obveze uzdržavanja

Pravo koje se primjenjuje na obiteljsko uzdržavanje (alimentaciju) utvrđuje se u skladu s Haškom konvencijom od 2. listopada 1973. o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja (članak 1.36. Građanskog zakonika).

Primjenjuje se i Haški protokol od 23. studenoga 2007. o pravu mjerodavnom za obveze uzdržavanja.

3.6 Bračnoimovinski režimi

U skladu s člankom 1.28. Građanskog zakonika, pravni položaj bračne imovine utvrđuje se u skladu s pravom države uobičajenog boravišta bračnih drugova. Ako bračni drugovi imaju uobičajeno boravište u različitim državama, primjenjuje se pravo države čije državljanstvo imaju oba bračna druga. Ako su bračni drugovi državljanji različitih država i nikad nisu imali zajedničko uobičajeno boravište, primjenjuje se pravo države u kojoj je sklopljen brak. Pravni položaj bračne imovine temeljem ugovora utvrđuje se u skladu s pravom države koje su bračni drugovi izabrali sporazumom. U tom slučaju bračni drugovi mogu izabrati pravo države trenutačnog ili budućeg uobičajenog boravišta ili pravo države u kojoj je sklopljen brak ili čije državljanstvo ima jedan od bračnih drugova. Sporazum između bračnih drugova o mjerodavnom pravu smatra se valjanim ako ispunjava zahtjeve prava države koje su bračni drugovi izabrali ili države u kojoj je sporazum sklopljen. Bračni drugovi mogu se pozvati na mjerodavno pravo izabrano sporazumom u odnosu na treće osobe samo ako su treće osobe znale ili su trebale znati za tu činjenicu. Mjerodavno pravo izabrano sporazumom bračnih drugova može se koristiti za rješavanje spora u vezi sa stvarnim pravima na nekretninama samo ako su ispunjeni zahtjevi za javnu registraciju nekretnina i stvarnih prava na nekretninama u državi u kojoj se nekretnina nalazi. Na sporazum između bračnih drugova u vezi s promjenom pravnog položaja imovine primjenjuje se pravo države uobičajenog boravišta bračnih drugova u vrijeme takve promjene. Ako su bračni drugovi u vrijeme promjene pravnog položaja živjeli u različitim državama, primjenjuje se pravo države njihova posljednjeg zajedničkog uobičajenog boravišta ili, u slučaju nepostojanja takvog uobičajenog boravišta, pravo koje uređuje imovinske odnose bračnih drugova.

3.7 Oporuke i nasljedstva

Sposobnost oporučitelja da sastavi, mijenja ili opoziva oporuku utvrđuje se u skladu s pravom države uobičajenog boravišta oporučitelja. Ako osoba nije imala uobičajeno boravište ili se ono ne može utvrditi, sposobnost sastavljanja oporuke utvrđuje se u skladu s pravom države u kojoj je oporuka sastavljena (članak 1.60. Građanskog zakonika). Na oblik oporuke, njezinu izmjenu ili opoziv primjenjuje se pravo države u kojoj su takvi dokumenti sastavljeni. Oporuka, njezina izmjena ili opoziv smatraju se isto tako valjanima ako oblik tih dokumenata ispunjava zahtjeve prava države uobičajenog boravišta oporučitelja ili države čije državljanstvo ima oporučitelj u vrijeme sastavljanja dokumenata ili države u kojoj boravi u vrijeme sastavljanja dokumenata ili njegove smrti. Oporuka koja se odnosi na nekretnine, kao i izmjena ili opoziv takve oporuke, smatra se valjanom ako je njezin oblik u skladu s pravom države u kojoj se nekretnina nalazi (članak 1.61. Građanskog zakonika). U skladu s člankom 1.62. Građanskog zakonika, pravo države u kojoj je umrla imao uobičajeno boravište u vrijeme smrti primjenjuje se na nasljeđivanje sve imovine osim nekretnina. Odnosi u vezi s nasljeđivanjem nekretnina podliježu pravu države u kojoj se nekretnina nalazi. Ako je do nasljeđivanja došlo nakon smrti državljanina Republike Litve, njegovi/njezini nasljednici s boravištem u Republici Litvi, koji imaju pravo na nužni dio ostavine, nasljeđuju nužni dio u skladu s pravom Republike Litve, bez obzira na mjerodavno pravo, osim kad je riječ o nekretninama. Ako se imovina, na temelju prava mjerodavnog za odnose u vezi s nasljeđivanjem, ne može prenijeti u stranu državu ako nema drugih nasljednika, a imovina se nalazi u Litvi, predmetna imovina prenosi se u vlasništvo Republike Litve.

Primjenjuju se i pravila Uredbe (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju.

3.8 Nekretnine

U skladu s člankom 1.48. Građanskog zakonika, vlasnička i druga imovinska prava na nekretninama i pokretninama utvrđuju se u skladu s pravom države u kojoj se imovina nalazila u vrijeme promjene njezina pravnog položaja. Imovina se priznaje kao nekretnina ili pokretnina u skladu s pravom države u kojoj se nalazi. Na službenu registraciju vlasničkih i drugih imovinskih prava primjenjuje se pravo države u kojoj se imovina nalazi u trenutku registracije. Vlasništvo na nekretninama u slučaju dosjeloosti utvrđuje se u skladu s pravom države u kojoj se imovina nalazi.

3.9 Nesolventnost

Posljednji put ažurirano: 08/11/2021

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJA-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.